

# Navodila za izdelavo načrta preprečevanja legioneloz

## Uvod

Zobozdravniški stol je osnovni pripomoček v zobozdravstveni ordinaciji, ki omogoča pravilno izvajanje različnih posegov ter zagotavlja udobje pacientu in zobozdravniku. Pravilna uporaba, temeljito čiščenje in redno vzdrževanje stola so ključni za zagotavljanje varnega in učinkovitega dela ter zmanjšanje tveganja za prenos okužb.

## 1. Redna oskrba in vzdrževanje

### Dnevna oskrba (po vsakem pacientu):

#### 1. Dezinfekcija površin:

- Uporabljajte čistilno razkužilno sredstvo, primerno za medicinsko opremo, ki ga priporoča proizvajalec.
- Posebno pozornost posvetite naslonom za roke, naslonu za glavo in delovnim površinam.

#### 2. Čiščenje pljuvalnika:

- Popršite čistilno razkužilno sredstvo v pljuvalnik in ga pustite učinkovati po navodilih proizvajalca.
- Sperite s tekočo vodo in mehansko očistite z namensko krpicco.

#### 3. Čiščenje sesalnega sistema:

- Razkužilno sredstvo spustite skozi sesalni sistem.
- Po potrebi zamenjajte filtre .

#### 4. Očistite ročnike in luč:

- Sterilizirajte ročnike in instrumente po vsakem pacientu.
- Preprečite stik čistil s svetlobnimi lečami, da jih ne poškodujete .

### Tedenska oskrba:

#### 1. Vodni sistem:

- Izvedite kemično ali termično dezinfekcijo vodnih cevi.
- Zamenjajte filtre za vodo, če so vidno umazani ali po navodilih proizvajalca .

#### 2. Preverjanje mehanskih delov:

- Preverite gibljivost naslona za glavo, hrbet in ročnikov.
- Podmažite gibljive dele, če je to predpisano .

### Mesečna oskrba:

#### 1. Preventivni ukrepi proti legionelozi:

- Redno izvajajte dezinfekcijo vodnih sistemov (termično ali s kemičnimi sredstvi).
- Vodite zapise o izvajanju postopkov .

#### 2. Pregled ključnih komponent:

- Preglejte stanje električnih kablov, vodnih cevi in sesalnih sistemov.
- Opravite preglede pnevmatskih in hidravličnih sistemov.

### Letni pregled:

- Pokličite pooblaščenega serviserja za celovit pregled mehanskih, električnih in vodnih sistemov.

Redno testiranje vodnih sistemov v zobozdravstvenih ordinacijah na prisotnost **legionel** in drugih patogenov je ključno za zagotavljanje varnosti pacientov in osebja. Pogostost

takšnega testiranja je odvisna od različnih dejavnikov, vključno z regulativnimi smernicami, oceno tveganja in specifičnimi protokoli posamezne zobozdravstvene prakse.

### Splošna priporočila:

- **Načrt preprečevanja legioneloz:** Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) priporoča, da se za objekte v javni rabi, kamor sodijo tudi zobozdravstvene ordinacije, pripravi načrt preprečevanja legioneloz. Ta načrt vključuje redno vzorčenje vode na prisotnost legionel, pri čemer se pogostost določi glede na ugotovljene dejavnike tveganja. Priporočljivo je, da se vzorčenje izvaja najmanj enkrat letno.
- **Ocena tveganja:** Izvedba temeljite ocene tveganja za legionelo je ključna za določitev specifičnih potreb vaše prakse. Dejavniki, kot so kompleksnost vodnega sistema, demografske značilnosti pacientov in lokalne okoljske razmere, lahko vplivajo na potrebno pogostost testiranja. Redni pregledi te ocene so bistveni, zlasti ob spremembah vodnega sistema ali v primeru neuspeha nadzornih ukrepov.
- **Skladnost z regulativami:** Upoštevajte lokalne in nacionalne smernice. V Sloveniji NIJZ zagotavlja priporočila za preprečevanje legioneloz, ki vključujejo smernice za vzdrževanje in testiranje vodnih sistemov v objektih javne rabe.

### Najboljše prakse:

- **Redno izpiranje:** Izvajajte izpiranje vodovodnih cevi zobozdravstvenih enot za 2–3 minute na začetku vsakega dne in za 20–30 sekund med pacienti, da zmanjšate kopičenje mikrobov.
- **Uporaba biocidov:** Uporabljajte ustrezna biocidna sredstva, kot priporoča proizvajalec zobozdravstvene opreme, za nadzor nad nastajanjem biofilma.
- **Nadzor temperature:** Vzdržujte temperaturo tople vode na vsaj 60 °C, saj ta temperatura učinkovito uničuje legionele.

Z upoštevanjem teh smernic in rednim posvetovanjem z mikrobiologi ali strokovnjaki za kakovost vode lahko zobozdravstvene ordinacije učinkovito obvladujejo tveganje za legionelo in druge vodne patogene ter tako zagotovijo varno okolje za paciente in osebje.

## 3. Čiščenje po protokolu

### 1. Čiščenje zobozdravniškega stola:

- Delovno površino in upravljalno ploščo očistite najprej.
- Nadaljujte z naslonjali (za glavo, hrbet in roke).
- Na koncu očistite podnožje stola in nožno stikalo .

### 2. Razkuževanje sesalnega sistema:

- Uporabite posodo za razkuževanje in čistilno sredstvo, ki ustreza specifikacijam proizvajalca .
- Filtre redno menjajte z novimi ali očiščenimi.

### 3. Uporaba krpic:

- Uporabljajte namensko velike krpicе (vsaj 15 x 30 cm), ki jih prepogibate za več čistih površin .

## 4. Varnostna navodila

### Zaščitna oprema:

- Osebje mora pri vseh postopkih čiščenja nositi rokavice, zaščitno masko in po potrebi zaščitna očala.

**Pravilna uporaba razkužil:**

- Razkužila nanašajte po navodilih proizvajalca in jih pustite učinkovati predpisan čas.

**Izogibanje poškodbam:**

- Ne uporabljajte agresivnih čistil, ki lahko poškodujejo površino stola.
- Pri čiščenju in vzdrževanju ne uporabljajte ostrih predmetov.

**5. Dokumentacija**

- Vodite natančno evidenco vseh dnevnih, tedenskih in mesečnih vzdrževalnih postopkov ter posebnih ukrepov proti legionelozi.
- Pravilno izpolnjujte servisno knjigo.

**Zaključek**

Natančna uporaba in vzdrževanje zobozdravniškega stola zmanjšata tveganje za prenos okužb in podaljšujeta življenjsko dobo naprave. Upoštevanje opisanih protokolov zagotavlja varnost pacientov in osebja ter optimizira delovanje ordinacije.